

Pravljica o vlaku.

Strojvodja Matjaž je bil čemeren človek, kako so navadno ljudje, ki imajo dosti skrbi in se jim kam muči. Mrko je gledal v siv dan in v težko meglo, ki je visela nad mestom, da se ni razločilo, kdaj sije sonce in kdaj ne. Ura je kazala šest. Prav za prav je bil že mrak. Po cestah je hodil delavec in prižigal luči, tudi med železniškimi tiri so se zableščale svetiljke. Na peronu ni bilo nikogar več. Siva megla je rezala v oči in ljudje so se ji umikali.

»Naprej!« je bilo znamenje.

Prav takrat se je izmotala iz mraka starka, koščena starka, vsa zavita v ruto. Zibala se je, kakor bi imela lesene noge in krenila je proti lokomotivi.

»Počakaj!« je namignila Matjažu.

Strojvodja, ki je pravkar hotel premekniti ročico, je začutil, da ga je stresel mrak.

»Kaj hočeš?« je zahropel. »Če bi se rada peljala — zadaj so vozovi!«
 »Žebe me,« je godrnjala starka in ležla na stroj. Meni nič tebi nič se je potuhnila v kot. »Pogreti se moram.«

Matjaž jo je začuden gledal. Sivo koščeno lice je bilo mrtvo, oči niti videl ni. Menda so bile skrite pod ruto. Še bolj ga je streslo. Toda spomnil se je na svojo dolžnost in počasi povedal:

»Tu ne moreš biti. Na stroju smeva biti samo jaz in kurjač.«

»Pogreti se moram,« je trmoglavo ponavljala starka.

Zdaj je pristopil še kurjač in jo začel odganjati. Starka je nepremično čepela v kotu in molčala. Strojvodja in kurjač sta se spogledala.

»Naj bo, ni več časa,« je mislil strojvodja. »Na prihodnji postaji jo vrževa s stroja.«

Vlak se je premaknil in kmalu je hitel z vso močjo. Travniki, hribi, hiše, vse je šlo mimo kot podobe v sanjah.

»Kam greš?« je bil radoveden kurjač.

»Daleč,« je rekla starka. »Prav daleč.«

»Hm,« je zagodrnjal fant, »pa kje je ta daleč?«

Starka je nekaj zamomljala, a se ni prav razločila, kaj.

Kurjač je bil mlad fant. Ves čas ga je skrbelo, kakšen je starkin obraz, ker se je tako skrivala v ruto. Hotel je stopiti prav k njej in jo razkriti, a bilo ga je sram, če bi se mu strojvodja smejal, da je radoveden. Mimo-

grede jo je vendar natančneje pogledal. Odskočil je od groze, takoj je nehal peti in žvižgati.

Na prvi postaji se je strojevodja obrnil k starki:

»No, greš doli?«

»Ne še!« je dejala zamolklo.

Nista se je upala zapoditi.

Vlak se je spet premaknil.

Ves dan so vozili.

Proti večeru, ko so se peljali čez široko polje, se je strojevodja nenkrat stresel. Starka, zavita v črno ruto, je stala poleg njega in njen siv obraz se mu je porogljivo režal. Tudi kurjač je osupnil. Moža sta se spogledala in prebledela. Starka je pa počasi odgrnila ruto in pokazala se je njena koščena postava. Vzdignila je suho desnico in pogledala oba moža z votlimi očmi.

»Moj Bog!« sta se zganila.

Odrinila je strojevodjo in ukazala mrzlo kurjaču:

»Nalagal!«

Kurjača je stresla groza. Tiste votle oči so ukazovale s samim pogledom. Hotel se je umakniti, a ni bilo prostora. Pol koraka za njim je bilo konec sveta. Moral je izpolniti naročilo. Roke so se mu premikale kar same, misliti ni mogel več. Nalagal je, kolikor je mogel. V kotlu je gorelo do najvišje mere.

Starka se je smehljala in vodila vlak. Zmeraj hitreje je šlo. Strojevodja je stal poleg nje brez moči. Zdaj je bilo že konec polja, bližali so se postaji.

Strojevodje se je loteval nemir.

»Ustavi!« je rekel in se dotaknil starkine roke.

Zazeblo ga je, da je hitro utihnil.

Bližali so se hišam, rasle so iz polja, mežikale z bleščecimi se okni.

Starka se je smehljala.

»Ustavi!« je kričal strojevodja in si pulil lase.

Nič.

Vlak je zdrvel skozi postajo. Ljudje na peronu so osupli gledali za njim.

»Ustavi! Ustavi!« je brez prestanka kričal strojevodja.

Starka je molčala.

Kurjač ni videl ničesar. Nalagal je premog, da je vse teklo od njega.

»Kmalu ga bo zmanjkalo, če bomo tako divjali,« je mislil od začetka. »Potem bo itak konec.«

Toda premoga je bilo zmeraj enako. Silna vročina je puhtela na vse strani. Kurjač je spoznal, da ni kar tako, če vodi stara ženska vlak. Vendar je vseeno hitel.

Starka pa ni ničesar več ukazovala.

»Ustavi!« je jecljal strojevodja. Ni ga slišala. Zakril si je obraz in se naslonil na železno ograjo, na ozadje.

Starka je molčala. Zdaj pa zdaj je pogledala z mrzlimi votlimi očmi kurjača. Fant se ji je zmeraj umaknil in še bolj hitel nalagati.

Pokrajina se je umikala pokrajini.

Postaja se je vrstila za postajo.

Vlak se ni hotel ustaviti.

Brzovjav je šklepetal, telefon je pel.

Potniki so kričali. Odpirali so okna in v grozi mahali skozi nje. Ljudje ob železniški progi jih niso razumeli, mislili so, kako se jim godi dobro, venomer so jim odzdravljali:

»Živelik«

Na postajah je bilo vse prosto. Zmeraj in povsod je švignil vlak mimo, da so se ljudje komaj zavedli.

Pretekkel je dan, pretekla sta dva. Ves svet se je prestrašil. Fotografi so tekali k progi, če bi morda ujeli drveči vlak. Časniki so se pritoževali, ljudstvo je demonstriralo, kričalo, da so vsega krivi ministri, ministri so se izgovarjali, da je to nekaj posebnega. Sestavili so komisijo, da bi ustavila drveči vlak.

Zastonj! Vlaka niso mogli ustaviti. Prebredel je že nešteto dežel, povsod so mu odpirali pot.

Naprej! Naprej!

Čakali so, če bi se morda vlak vrnil na postajo, s katere je odšel. Ni se vrnil. Hitel je v neznane dežele, niso ga zadržale ne meje ne vojske. Ko je prebredel Evropo, je zavil v Azijo, šel je čez Sibirijo, obiskal Kitajsko, ustavil se ni nikjer. Društvo narodov je sklicalo veliko zborovanje. Sklenili so, da se mora vlak takoj ustaviti, vlak je pa hitel in hitel, kakor bi se mu mudilo nekam daleč, daleč... Koder je šel, so se ljudje budili, sredi noči so vstajali iz hiš in se čudili. No, potem niso hoteli več zaspati, sploh se je zgodilo tako, da bi moralo sonce izpremeniti svoj tek in sijati tudi ponoči. Učenjaki so si belili glave, da bi rešili svet, vlak je pa še zmeraj hitel in hitel.

Tam nekje na daljnem Kitajskem prav ob morju se je končno ustavil. Starka je izginila. Ljudje, ki so prihiteli k vlaku, so bili strašno navdušeni. Vzdignili so strojevodjo in kurjača na ramena in ju nesli v mesto. Spredej je šla godba in sploh so napravili veliko slavlje. Potem so izbrali strojevodjo za svojega vladarja. Toda Matjaž je bil star, imel je ženo in otroke, tožilo se mu je po njih, zato je prosil za upokojitve in je prepustil vladanje tovarišu kurjaču, sam se je pa tiho vrnil domov, zakaj izpolnil je svojo dolžnost, prevozil je z drvečim vlakom ves svet.

Vinko Žitnik:

Prošnja.

*Daj, sezi po desnici moji blede,
ko bela sestra me iz te pustinje
na belo pot detinsko spet odvédi!*

*Kako svetlo blesti se duša tvoja,
kak tihe, sinje tvoje so stopinje —
a skozi noč vidijo se pota moja...*

*Na tvojih potih bi nogé počile,
ob tvoji luči duša spet zblestela
in v srcu bi mi rože bele ozklile.*

*In Bog bi spet sladko počival v meni
in jaz v Njem... Mrzla duša bi se vnela,
v Njem izgorela s čistimi plameni...*